

واژه اخلاق گاهی به معنای خُلق و خو، رفتار عادت شده به کار می رود . معنای دیگر این واژه، دانشی است که از حُسن و قُبْح و خوبی و بدی رفتار بحث می کند .

اخلاق و تعهد سازمانی یک رویکرد جدید در برخورد با مسائل پیچیده فردی و اجتماعی به ویژه در سازمانها است .

پولتون **اخلاق** را در قالب **اخلاق توصیفی، اخلاق هنجاری و اخلاق کاربردی** که شاخه ای از اخلاق هنجاری بشمار می آید دسته بندی کرد .

مفهوم لغوی **واژه اخلاق** عبارت است از خوی، سرشت، طبیعت باطنی یا سرشت درونی انسان و در فرهنگ لغت دکتر معین آن را دانش بد و نیک، خویها و تدابیر انسان برای نفس خود یا یک فرد خاص تعریف کرده اند .

مؤلف کشف اصطلاحات الفنون اخلاق را **علم معاشرت با خلق** می داند .

خواجه نصیرالدین طوسی، دانشمند بزرگ ایرانی، کتاب اخلاق ناصری را در خصوص حکمت عملی و اصول اخلاق تألیف کرد و حسین واعظ کاشی صفات پسندیده و مبانی اخلاقی را در کتابی با نام اخلاق محسنی در چهل باب به رشته تحریر درآورد و ابن مسکویه ، مورخ و نویسنده شهیر ایرانی کتابی در باب مسائل اخلاقی با نام الطهاره فی علم الاخلاق نگاشت .

اخلاق حالتی نفسانی است که بدون نیاز به تفکر ، آدمی را به سمت انجام کار و رفتاری سوق می دهد، اگر این حالت نفسانی به گونه ای باشد که کارهای خوب و پسندیده از انسان صادر شود آنرا **فضیلت اخلاقی** می نامند و اگر افعال بد و ناپسند از انسان صادر شود به آن **رذیلت اخلاقی** گویند .

اخلاق، مسئولیت پذیری انسان در رفتار ارتباطی است که به رعایت حقوق غیر الزامی از منظر قانونی خود و دیگران معطوف است و اجرای آن کمال و سعادت انسان را در دنیا و آخرت تأمین می کند .

اخلاق به عنوان مجموعه اصول و استانداردهای نگرشی، رفتاری، گفتاری و ارتباطی گفته می شود که جهت دهنده تفکر، رفتار و عمل افراد در سازمان است .

اخلاق اسلامی به مجموعه ای از قواعد و ارزش های انسانی گفته می شود که از آموزه های دینی و الهی نشأت می گیرد .

یکی از اهداف مهم بعثت پیامبر اسلام(ص) و تعالیم امامان معصوم (ع) ترویج، توسعه و نهادینه کردن **فضائل و ارزشهای اخلاقی در فرد و اجتماع انسانی** است.

سولومون، اخلاق را نخستین و ضروری ترین چیزی می داند که همه در پی آن بوده و اولین درکی است که از یک زندگی خوب دارند .

ارزش های اخلاقی، اساس و بنای همه ارزش ها در سازمان را تشکیل می دهد .

اخلاق یکی از این مولفه های فطری است که در نهاد بشر تعبیه شده است و هیچگاه منسوخ نمی شود .

عوامل مؤثر بر اخلاق کار در محیط کار :

- عوامل اجتماعی و فرهنگی

- عوامل فردی

- عوامل اقتصادی

- عوامل سازمانی

- عوامل مدیریتی

اصول و ارزشهای اخلاقی در اسلام که منشور زندگی سعادتمند فردی، اجتماعی و سیاسی انسانها را تدوین و طراحی می کند از منابع اسلامی نشأت می گیرد و ریشه در آنها دارد .

ریشه های اخلاق اسلامی :

✓ الگوی حکومتی امام علی (ع)

✓ الگوی حکومتی پیامبر اسلام (ص)

✓ احادیث و روایات معتبر

✓ قرآن کریم

✓ نهج البلاغه

✓ الگوی حکومتی امام خمینی (ره)

✓ الگوی حکومتی پیامبران

✓ قوه عقلی

اخلاق و ارزش های سازمانی از بُعد اجتماعی، به عنوان تنظیم کننده روابط میان انسانهاست و از بُعد مدیریتی عملکردهای مطلوب را در کارکنان تضمین نموده و یک سازمان معنوی به وجود می آورد .

از بُعد سازمانی اخلاق به مدیران کمک می کند تا تصمیم بگیرند که چه نقشی از اخلاق در عملکردها و رفتارها، در ، تصمیم گیریها و انتخاب ها، مهم و تعیین کننده است .

اثرات و پیامدهای مطلوبی رعایت قواعد اخلاقی برای سازمان :

- ایجاد تصویر ذهنی مثبت از سازمان
- تقویت تعاملات و افزایش اثربخشی ارتباطات فردی و گروهی در سازمان
- بهبود عملکرد فردی و سازمانی
- حفظ و تقویت رفتارهای مطلوب
- تقویت روحیه و جو کار گروهی
- افزایش صمیمت، دوستی و خیر خواهی در بین افراد
- تقویت امید به آینده بهتر
- کاهش رفتاری نامطلوب و نادرست فردی و اجتماعی
- افزایش تعهد سازمانی و مسئولیت پذیری کارکنان
- افزایش آرامش و امنیت جسمی، مالی، روحی و روانی در بین کارکنان
- کاهش جرائم و بزهکاری های فردی، اجتماعی و سازمانی
- افزایش انگیزش و رضایت شغلی

اثرات و پیامدهای منفی بی توجهی به اخلاق در سازمان :

- رشوه خواری و دزدی های پنهان و آشکار
- افزایش ترک سازمانی و غیبت شغلی
- افزایش تبعیض و بی عدالتی در ارکان اجرایی
- افزایش سوء ظن، نگرش و برداشتهای منفی
- رابطه گرایی به جای ضابطه گرایی در سیستم

- برخورد های نامطلوب با ارباب رجوع
 - افزایش نزاع، کشمکش و تعارض های قدرت
 - افزایش رفتار های نابهنجار و تقویت روابط منفی
 - عدم پیگیری شکایت ها و پاسخگویی
 - عدم مشارکت کارکنان در سازمان
 - ترجیح منافع فردی بر منافع گروهی و سازمانی
 - کاهش عملکرد نیروی انسانی به علت کم کاری های پنهان و آشکار
- اخلاق اجتماعی** از مهم ترین موضوعاتی است که ارتباط آدمیان را با خود، با جامعه و تاریخ مطرح می سازد .
- آسیب پذیری جامعه ناشی از **عدم توجه به اخلاق در ارکان مختلف زندگی فردی یا اجتماعی** است .
- بر اساس آموزه های اسلامی سقوط و بدبختی یک جامعه ناشی از **فراموش کردن و بی توجهی به ارزش های اخلاقی و** پیشرفت آن به خاطر **توجه به ارزش های اخلاقی** است .
- پیامد عدم توجه به اخلاق و ارزش های اخلاقی در جامعه :**
- انحطاط جامعه
 - افزایش هرج و مرج مانند احتکار و کم فروشی
 - انزوای صالحان
 - افزایش ناامنی و انحرافات اجتماعی مانند سرقت
 - کاهش انسجام جامعه و وحدت
 - ناسپاسی و کفران نعمتها
 - افزایش ستم، تجاوز و سرکشی